

Протокол	<p>Тринадесето официално заседание на КН на ОПРР 19 ноември 2013 г. 9:00 ч. Хотел "Гранд Хотел Велинград", гр. Велинград</p>
Предмет:	<p>Тринадесето официално заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007 – 2013г.</p>
Участници:	<p>Десислава Терзиева, МРР Снежина Славчева, МРР Страхил Стоев, МРР Ирина Захаријева, МРР Боряна Войчева-Ненкова, МРР Тамара Кулева, МРР, СЦР Антонина Дончева, МРР, СИР Юлиян Моллов, МРР, ЮЦР Николай Николов, МРРБ, ЮИР Илиана Георгиева, МРР, ЮЗР Стефан Чайков, АПИ Илиана Захаријева, АПИ Таня Вълкова, ИА ЕСМИС Десислава Михалкова, МИЕ Любомир Петков, МИЕ Ива Якимова, МИЕ Жанет Атанасова, МОСВ Еленка Колева, МТСП Станислав Стефанов, МФ Теодора Йосифова, МФ Венислава Бояджиева, МЗХ Анета Димитрова, МОН Стойка Таскова, МЗ Гергана Митрева, МС Владимир Русев, МС Татяна Савова-Павлова, МС Финка Денкова, НСИ Милко Недялков, РСР, СЗР Иван Каракашки, РСР, ЮЗР Емил Караиванов, РСР, ЮЦР Корнелий Желязков, РСР, ЮИР Силивя Георгиева, НСОРБ Здравко Сечков, ФРМС Илиана Филипова, БАРДА Иван Бойков, КРИБ Стефан Василев, АИКБ Мирослава Методиева, БТПП Мишо Настев, ССИ Силвия Тодорова, БСК Емил Димитров, КТ „Подкрепа“</p>

	<p>Марек Теплански, ЕК Валери Натан, ЕК Василка Костадинова, МФ Жанета Жикова, МРР Владима Попова, МРР Магдалена Димитрова, МРР Елисавета Кисьова, МРР Атанас Папаризов, НС Николина Чапанова, АПИ Елисавета Симеонова, МС Диана Варникова, ОА Пазарджик Надя Данкинова, ФОНД ФЛАГ Стефан Герасимов, ФОНД ФЛАГ Радостина Михайлова, МРР Вержиния Милева, МРР Мария Станевска, МРР Янита Биразова, МРР Цветелина Димитрова, МРР Надежда Ангелова, МРР Иван Попов, МРР Кети Крачолова, МРР Надежда Семерджијева, МРР Зорница Еленкова, МРР Даниела Салкина, Община Велинград Руска Бояджијева, община Бургас Мария Ловчанова, ОА Пазарджик, Снежана Смиловска, МС</p>
	Янита Биразова, МРР
Въведение:	
<p>Тринадесетото официално заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. (КН на ОПРР) беше проведено в хотел «Гранд Хотел Велинград», гр. Велинград. Присъстваха членове на КН на ОПРР, в това число представители на министерства, агенции, държавни ведомства, сдружения на общини, регионални съвети за развитие и социално-икономически партньори, наблюдатели от Европейската комисия, както и представители на ГД „Програмиране на регионалното развитие“ към МРР – Управляващ орган на ОПРР и Секретариат на КН.</p>	
<p>Откриване на заседанието и приветствие от г-жа Десислава Терзиева, Министър на РР и Председател на КН на ОПРР, приветствие от г-н Марек Теплански, ГД „Регионална и градска политика“ на ЕК</p>	
<p>Г-жа Снежина Славчева откри тринадесетото заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г. и благодари на членовете на комитета за отделеното време. Тя представи присъстващите от Главна дирекция “Регионална и градска политика” към</p>	

Европейската комисия г-н Марек Теплански, заместник-ръководител на отдел "България" и г-н Валери Натан, експерт в същия отдел. Г-жа Славчева даде думата на г-жа Десислава Терзиева министър на регионалното развитие и председател на КН на ОПРР.

Г-жа Десислава Терзиева приветства всички с добре дошли на тринадесетото заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г., на което ще има възможност да се дискутира постигнатия напредък и бъдещите стъпки, които трябва да се направят, за да се постигнат целите заложи в програмата. Тя отбеляза, че ОПРР е изминала дълъг път от началото на настоящия програмен период до днес. Път осеян с предизвикателства и напрегната работа, както от страна на Управляващия орган, така и от страна на бенефициентите по програмата. В резултата на това днес се отчитат постигнати нива на договаряне и разплащане, които поставят ОПРР сред програмите с добри показатели не само в България, но и на ниво Европейски съюз. Г-жа Десислава Терзиева каза, че сключените договори по програмата са 1085 с обща стойност 3 009 млрд. лв., което е 99% от бюджета на програмата. Разплатени са средства в размер на 1 738 млрд. лв. или 56% от договорените по програмата средства и 56% от бюджета ѝ. През последните 5 месеца са разплатени средства в размер на 399 млн. лв., като темпът на верификация е ускорен близо два пъти в сравнение с периода януари-май 2013 г. Постигнатите резултати са добри, но темповете на работа не трябва да намаляват. През оставащите малко повече от две години до края на настоящия програмен период акцентът ще бъде свързан с интензивна работа по сключените договори и верификация и сертификация на извършените разходи. Сериозно предизвикателство пред Министерство на регионалното развитие и УО на ОПРР ще бъде застъпването на двата програмни периода и управлението на две оперативни програми през 2014 г. и 2015 г. Г-жа Десислава Терзиева, каза че по време на заседанието ще бъде поставен фокус и по отношение на предприетите стъпки с оглед минимизиране на идентифицирания риск от потенциално прилагане на правилото N+2/N+3 за автоматично отпадане на средства по програмата. В резултат на извършен вътрешен анализ в различни варианти и оценка на възможните рискове УО на ОПРР стартира провеждане на редица срещи с бенефициенти, изпълняващи проекти, оценени като рискови и обсъждането на възможни варианти за успешното им изпълнение. Прави се регулярен мониторинг по изпълнение на проектите по програмата, като анализа на рисковите проекти се актуализира на всеки два месеца. Направена е оптимизация на процесите с цел ускоряване верификацията на средствата, темпа на разплащанията и същевременно по-ефективни системи за управление и контрол. Реализирани са и конкретни стъпки за преодоляване на риска от потенциална загуба на финансов ресурс. В тази връзка на 03.10.2013 г. голям проект за изграждане на Северна скоростна тангента е подаден за оценка към ЕК и на 18.11.2013 г. проектът е допуснат за разглеждане. Този проект ще допринесе за намаляване на целта за 2013 г. в размер на 81 млн. евро. В допълнение, в процес на финализиране е апликационен формуляр на Министерство на вътрешните работи за доставка на пожарни коли и противопожарна техника в градските агломерации. Този голям проект ще бъде внесен за разглеждане в ЕК до края на ноември 2013 г. Успоредно с минимизиране на възможните загуби на средства по програмата се допринася и за изпълнение на важни политики и проекти. Г-жа Десислава Терзиева, каза че в изпълнение на сегашната оперативна програма се работи и по друг важен за Министерство на регионланто

развитие и УО на ОПРР приоритет, а именно подготовката на новата оперативна програма за периода 2014-2020 г. Тематичната работна група за подготовка на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. работи интензивно и до момента са проведени девет заседания. На последното заседание от 16.09.2013 г. са приети промени в обхвата и съдържанието на третия проект на програмата и е даден мандат на УО на ОПРР да подаде програмата за втори кръг на неформално съгласуване с ЕК. В тази връзка през втората половина на октомври 2013 г. програмата с двете оценки е изпратена до службите на ЕК за неформално съгласуване. Г-жа Десислава Терзиева, каза че инвестициите по новата Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. ще бъдат осъществявани на територията на цялата страна, като ще подкрепят и ще допринесат за балансирано социално-икономическо и териториално развитие на слабо развитите български региони и постигане на догонващо и изпреварващо развитие спрямо останалите по-силно развити европейски райони. Проектът на програмата е плод на взаимни компромиси между институциите и социално-икономическите партньори, като някои от решенията се взети след сериозни дискусии. Въпреки обсъждането на програмата с широк кръг институции тя запазва своя фокус и логика. В хода на заседанията на работната група са взети изключително важни от стратегическа гледна точка решения. Едно от тях, което дава по-добра възможност за координация с Програмата за развитие на селските райони и подобряване на функционалните връзки на градовете с прилежащата им територия, е решението от първо до трето ниво по оперативната програма да се допуска финансиране в размер до 20% от определените бюджети за всеки един град за реализиране на проекти за образователна и социална инфраструктура и зони с потенциал за икономическо развитие извън зоните за въздействие. Г-жа Десислава Терзиева, отбеляза че друго важно решение, постигнато в партньорство с НСОРБ и представителите на неправителствения сектор, касае разширяването на териториалния обхват на мерките за енергийна ефективност в административните и жилищните сгради, които ще се изпълняват на цялата градска територия на 67-те града, без териториално ограничение в рамките на зоните за въздействие за 39-те града от първо до трето йерархично ниво. Във връзка с изразено становище от ЕК, че Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. следва да фокусира и концентрира своя основен финансов ресурс за развитие на големи и средно големи градове от първо до трето ниво, които са с по-голям потенциал за генериране на растеж и заетост, е взето решение за диференциране на допустимите дейности за различните нива градове. Г-жа Десислава Терзиева отбеляза, че като министър на регионалното развитие подкрепя броя на градовете да бъде запазен на 67. Възприетият подход се покрепя от национален стратегически документ, а именно Националната концепция за пространствено развитие и съответства на последователната политика на Министерство на регионалното развитие, което от 2007 г. насърчава политиката за градско развитие като едно от основните направления на регионалната политика. По-висока тежест ще бъде предоставена на двигателите на растеж, като понастоящем Министерство на регионалното развитие финализира методика за разпределение на финансов ресурс по градове. Моделът за финансово разпределение предвижда и дава възможност в средата на програмния период – 2018 г., при извършване на средносрочна оценка за изпълнение на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. и усвояване на индикативните бюджети за всеки град, да се актуализира и преразпредели финансов ресурс към по-активните градове. По този начин от активността на

всеки град ще зависи дали ще се възползва от този допълнителен ресурс. Методиката ще бъде утвърдена след съгласуване с НСОРБ. Изключително важно от гледна точка на новия програмен период 2014-2020 г. е изготвянето от общините на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. Г-жа Десислава Терзиева изрази своето удовлетворение от навременното им представяне в УО на ОПРР, като в най-кратки срокове предстои тяхното финално одобрение, но предизвикателството е свързано с последващото им координиране и изпълнение. В тази връзка се провеждат срещи с НСОРБ и с представители на останалите УО, имащи отношение към прилагането на плановете с цел постигане на интегриран териториален подход. Предстои още много работа и усилия, които следва да бъдат положени. Допълнителна отговорност за изготвяне на оперативната програма, е че тя действа като стимул за реформи в редица сектори. В изпълнение на предварителните условия за подкрепа от Структурните и инвестиционни фондове на ЕС е необходимо разработване и приемане на националните стратегически секторни документи за политики попадащи в обхвата на подкрепа на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. Направени са стъпки в тази насока с разработването на проект на Национална здравна стратегия до 2020 г. и за развитие на пътната инфраструктура. Следва да се доразвие и надгради създадения капацитет за по-мащабното използване на финансовите инструменти през следващия програмен период. Необходимо е и допълнително укрепване на административния капацитет на бенефициентите. Г-жа Десислава Терзиева каза, че външните фактори и обстоятелства също са от значение, особено тези на европейско ниво. Тя изрази надежда за скорошно окончателно одобрение на финансовата рамка и официално приемане на регламентите за следващия програмен период. Основната цел на Министерство на регионалното развитие и УО на ОПРР е навременното стартиране на преговорите със службите на ЕК и своевременно одобрение на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г., за да може най-рано през 2014 г. да започне реалното ѝ изпълнение. Целта е ясна – успешно приключване на Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г. и качествено изготвена програма за периода 2014-2020 г., която ще даде съществен принос към адресиране на предизвикателството за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж в българските региони. Програма, която ще спомогне за успешното реализиране на дългоочакваните реформи в секторните политики и програми, която ще отчита националните приоритети и специфики и териториален потенциал на страната ни. Г-жа Десислава Терзиева изрази надежда да има ползотворна дискусия по точките от дневния ред на заседанието на КН на ОПРР и да се вземат решения, които ще допринесат за успешното изпълнение на настоящата и подготовка на следващата оперативна програма.

Г-жа Снежина Славчева благодари за въспителните думи и даде думата на г-н Марек Теплански.

Г-н Марек Теплански каза, че се е присъединил към екипа на Главна дирекция "Регионална и градска политика", отговарящ за България преди около месец и това е първият му Комитет за наблюдение по програмата и се радва, че има възможност да вземе участие в него, както и да проследи напредъка в изпълнението на програмата. Той отбеляза, че ОПРР е една от успешно изпълняваните програми в България. Оставащите две години за изпълнение през настоящия програмен период са много важен и рисков етап от проектния цикъл. Въпреки, че целият бюджетен ресурс е разпределен все още има предизвикателства свързани с изпълнението на проектите. Това

предизвикателство се допълва и от едно друго, а именно финализирането на процеса по изготвянето на новата оперативна програма. Това са два коренно различни процеса, но същевременно и много свързани. Г-н Марек Теплански каза, че тези два процеса изискват влагането на значителни ресурси от страна на УО и от страна на заинтересованите страни при изпълнението на програмите. В заключение, той отбеляза, че винаги можем да разчитаме на подкрепата и помощта на ЕК при настоящия програмен период и при подготовката на новата оперативна програма.

Приемане на протокола от дванадесетото заседание на Комитета за наблюдение

По първа точка от дневния ред, „*Приемане на протокол от дванадесетото заседание на КН на ОПРР*“, г-жа Снежина Славчева посочи, че след предварителното му изпращане за съгласуване и отразени коментари и бележки, протоколът е изпратен в окончателния му и ревизиран вариант до всички членове на КН. Допълнителни коментари и бележки не бяха направени и протоколът бе приет единодушно.

Взети решения:

Решение 1

КН приема протокола от десетото заседание на КН на ОПРР.

Информирание за проведени писмени процедури на КН

По следващата точка от днения ред, „*Информирание за проведени писмени процедури*“ г-жа Снежина Славчева каза, че с оглед проследяване на правилото N+2/N+3 УО на ОПРР текущо изготвя анализи за степента на реализиране на приоритетите към настоящия момент и за наличния свободен ресурс по програмата. Свободният ресурс по програмата се освобождава в резултат на спестени средства от проведени обществени поръчки, от неверифициране на средства и наложени финансови корекции и от прекратяване на договори за безвъзмездна финансова помощ при невъзможност за тяхното изпълнение. В тази връзка на предишното заседание Комитетът за наблюдение даде мандат на Ръководителя на УО да направи промени в ОПРР съгласно взетите решения от заседанието и проведените до тогава писмени процедури при инициране на следващо ревизиране на програмата, както и да промени стойностите на индикаторите при необходимост. Друго решение е свързано с даване на мандат на Ръководителя на УО да разшири обхвата на допустимите дейности по Операция 2 „Регионална и местна пътна инфраструктура“ с добавянето на нова дейност, свързана със строителството на първокласни пътища извън Трансевропейската транспортна мрежа. Г-жа Славчева каза, че следващото решение дава мандат на Ръководителя на УО да пренасочи целия спестен свободен финансов ресурс от текущите схеми по програмата, след подsigуряване на необходимия ресурс за схемата, свързана с подкрепа за ограничаване и предотвратяване на рисковете и щетите при пожари в градските агломерации, за

финансиране на голям проект. Първата писмена процедура е проведена през май 2013 г. и приключва с решение, с което се дава мандат на Ръководителя на УО да трансформира проекта на Министерство на вътрешните работи, за закупуване на противопожарни коли и техника, в голям проект по смисъла на чл. 39 от Регламент 1083/2006 на обща стойност 51 млн. евро. Този голям проект би спомогнал за намаляване на целта за постигане на правилото N+2/N+3. Проведената през август 2013 г. писмена процедура е свързана с взимане на решение, с което се дава мандат на Ръководителя на УО за пренасочване на регулярно освобождаващия се финансов ресурс по всички текущи схеми за безвъзмездна финансова помощ, с изключение на схемата за осигуряване на съвременни социални жилища за маргинализирани групи, както и схемите по Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ и след подсигуриране на необходимия ресурс за големия проект на МВР, към АПИ за финансиране на проекта свързан с изграждането на Северна скоростна тангента. Стойността за наддоговаряне е в размер на до 280 млн. лв. Допуска се и финансирането на изпълнени или в процес на изпълнение проекти на АПИ.

Г-н Валери Натан отбеляза, че след предишното заседание на Комитета за наблюдение в службите на ЕК е представено третото предложение за изменение на програмата. След анализи и обмен на информация с УО на базата на настоящата ситуация с подготвените пътни поректи е взето консенсусно решение дейността „ново строителство“ за пътища втори и трети клас да отпадне от това предложение, тъй като на този етап е установено, че няма съответната необходимост и проектна готовност за изпълнение на подобни проекти. В този смисъл има изменение на това решение на КН що се отнася до окончателния вариант, който подлежи на допълнителна проверка от ЕК.

Аналитичен преглед на напредъка по ОПРР и изпълнение на правилото N+2/N+3

По следващата точка от дневния ред *“Аналитичен преглед на напредъка по ОПРР и изпълнение на правилото N+2/N+3”* г-жа Снежина Славчева каза, че до момента са публикувани 48 схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като бюджета на програмата е договорен на 100%. Общият брой на сключените договори е 1 085 с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ от 3 099 млрд. лв., т.е. 99% договорен ресурс по програмата и на 100% обявени схеми. Общият размер на плащанията по договорите е 1,738 млрд. лв. или 56% от размера на договорените средства и 56% от бюджета на ОПРР. Съобразно прогнозите на УО към края на годината се очаква да бъдат сключени 1 112 договора с общ размер от 3,109 млрд. лв. или почти 99% от бюджета на програмата. Към края на 2013 г. се очаква размера на плащанията да бъде 1,804 млрд. лв. или 58% от размера на договорените средства и 58% от бюджета на ОПРР. Г-жа Славчева отбеляза, че има двукратно ускоряване на процеса на верифициране и сертифициране на средствата от страна на УО в периода юни-ноември 2013 г. в сравнение с първата половина на годината. В програмата има индикативно разпределение на ресурса, който трябва да бъде постигнат като договаряне за столицата, за 6-те големи града, за общините в рамките на агломерационните ареали на 7-те големи града и за останалите 50 общини в градски агломерации. Целите на разпределение на този ресурс са изпълнени, като в много отношения процентът на договаряне за София и 6-те големи града е преизпълнен. През 2013 г. основното предизвикателство

пред УО на ОПРР е свързано с изпълнението на правилото N+2/N+3, предвид и срещането на N+2 проектите договорени през 2011 г. и N+2/3 за проектите през 2010 г. минималната цел за сертифициране към края на 2013 г. е 680 млн евро. Към 15 ноември 2013 г. общата стойност на сертифицираните разходи е 567 млн. евро, дял ЕФРР или 83% от прогнозата за сертифициране и 42% от бюджета на програмата. Реалистичната прогноза за сертифицирани разходи към 31 декември 2013 г. на УО на ОПРР е 619 млн. евро. Идентифицираният потенциален риск от загуба на средства към 15 ноември 2013 г. е 62 млн. евро. Същевременно, към същата дата е подаден Междинен доклад по сертификация на стойност 32 млн. евро, като с неговото одобрение от Сертифициращия орган размерът на сертифицираните средства ще се увеличи. Предстои подаване на нов Междинен доклад по сертификация към 12 декември 2013 г. на стойност 20 млн. евро, дял ЕФРР, с което прогнозата за сертифицирани разходи достига стойност от 619 млн евро при 100% сертифициране на подадените доклади по сертификация. Г-жа Славчева каза, че е направен и анализ на предизвикателството при изпълнение на правилото N+2 към края на 2014 г. минималната цел за сертифициране е на доста висока стойност, като към края на 2014 г. е в размер на 970 млн евро. Прогнозата за сертифицирани разходи към края на 2013 г. е в размер на 619 млн евро. УО на ОПРР при прогнозирано верифициране на 20 млн. евро месечно, при песимистичен сценарий, и 30 млн. евро при оптимистичен такъв, прогнозира непостигане на минималната цел евентуално в размер на 15 млн. евро при песимистичен сценарий и постигане на целта на 100% при оптимистичен сценарий, което е напълно възможно и постижимо при регулярно подаване на искания за плащания от бенефициентите през 2014 г. В рамките на УО на ОПРР е направен анализ на изпълнението на проектите, проект по проект към 31.10.2013 г., което е регулярно актуализирания вътрешен анализ по отношение на изпълнението, който се актуализира на двумесечна база. Целта на анализа е да се гарантира максималното усвояване на средства по програмата, както и да се предотврати реализирането на идентифицирания риск. Резултатите от анализа са, че в момента 34 договора на стойност 80 млн. лв. са идентифицирани като високорискови или това е 8 % от общия обем на договорите в изпълнение. Анализиранияте договори са 406, на стойност 1 776 млрд. лв. Забелязва се намаление на броя идентифицирани високорискови проекти в сравнение с анализа, изготвен за дванадесетото заседание на КН в края на май 2013 г., когато те са 84. Основният критерий при определянето дали един проект е рисков е липсата на сключени договори с изпълнители по основните дейности – строителство, строителен надзор, авторски надзор или доставки повече от десет месеца след сключването на договора по програмата. След последния анализ към 31.10.2013 г. проектите са оценени както следва – 34 високорискови проекти на стойност 80 млн. лв. Среднорисковите проекти без сключен един основен договор с изпълнител, напр. доставка, са 21 на обща стойност 395 млн. лв. Третата категория проекти включва такива със сключени основни договори с изпълнители, но със слаба активност от страна на бенефициентите за подаване на искания за междинни плащания или известна забава в графика на изпълнение, свързана с късно обявяване на процедурите за избор на изпълнител. Тези договори са 69 и тяхната стойност е 400 млн. лв. Г-жа Славчева каза, че договорите с добро изпълнение са 282 или 69% от всички договори по програмата на стойност 838 млн. лв. Високорисковите проекти, изпълнявани от общини са 22 на стойност 47 млн. лв. по схемите за общинска образователна инфраструктура, енергийна ефективност на училища, общински болници, социални жилища,

превенция от наводнения и подкрепа за туристически атракции. Общините изпълняват и 14 проекта на стойност 255 млн. лв. за общински болници, деинституционализация и градски транспорт. Проектите без подадени искания за междинни плащания са 43 на стойност 256 млн. лв. По отношение на конкретните бенефициенти държавни институции идентифицираните високорискови проекти са 12 с обща стойност от 33 млн. лв. за държавна културна инфраструктура, социална инфраструктура и национален туристически маркетинг. Среднорисковите проекти са 7, свързани с пътна инфраструктура, държавни болници, културна инфраструктура и жилищно обновяване. Проектите без подадени искания за междинни плащания са 26 на стойност 144 млн. лв. За преодоляване на риска от неприлагане на правилото N+2/N+3 на 03.10.2013 г. е подаден за оценка към ЕК големият проект за изграждане на Северна скоростна тангента на обща стойност на безвъзмездна финансова помощ 120 млн. евро. Г-жа Славчева отбеляза, че проектът е преминал етапа на допустимост след разглеждането му от ЕК, което ще позволи намаляване на целта за постигане на N+2/N+3 за 2013 г. с 81 млн. евро. Това реално означава, че при сертифициране на предвидените средства до края на 2013 г. няма да има загуба на средства по програмата за текущата година. Финализира се големият проект на МВР за доставка на пожарни коли и техника и до края на месеца предстои подаването му за одобрение от ЕК. УО на ОПРР е предприел регулярен мониторинг на проектно ниво, провеждат се ежемесечни срещи с бенефициентите общини и конкретните бенефициенти с идентифицирани рискови проекти и се набелязват стъпки за преодоляване на създалата се забава. Г-жа Славчева каза, че приключилите поректи по програмата са 530, което е повече от половината от договорените проекти. Обновените и реконструирани сгради на образователна инфраструктура са 810, от които 328 училища, 305 детски ясли, 67 сгради на културната инфраструктура, 80 сгради на социалната инфраструктура и 30 реконструирани университетски сгради. Облагодетелстваното население от обновените сгради на образователна, културна и социална инфраструктура е над 2 млн. души. Рехабилитираните и реконструирани второкласни и третокласни пътища и пътища от общинската пътна мрежа са 638 км. Около 3 млн. кв. м. е подобрената градска среда, зелени площи и детски площадки, а облагодетелстваното население от тях е над 3,2 млн. души. Изградени и рехабилитирани са и над 784 хил. кв. м. пешеходни зони, велоалеи и тротоари. Подобрените и подновени туристически атракции и обекти са 31. Проведени са над 83 иновативни културни събития, които са посетени от над 260 хил. души. Изградените линейни метри съоръжения за превенция от наводнения са над 72 хил. Дължината на почистените речни корита е над 1,2 млн. м., като облагодетелстваното население е над 624 хил. души. Г-жа Славчева каза, че от предишното заседание на КН до момента е проведена една официална церемония за подписване на договори за обновяване и модернизирани на държавни лечебни и здравни заведения и 39 церемонии за откриване на приключени обекти. Направени са 5 излъчвания в електронни медии и 10 публикации в печатни медии на национално и регионално ниво за осигуряване прозрачност на процеса на изпълнение на програмата. Проведени са и 3 обучения на бенефициенти относно актуализирани указания за изпълнение на договори. Проведено е едно заседание на тематичната работна група за изготвяне на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. Изготвени са 5 600 информационни и 1 000 рекламни материали и сувенири.

Г-н Марек Теплански, благодари за направения преглед на изпълнението на програмата и отбеляза прогреса от предходното заседание на КН до момента.

Той поздравя УО за бързите темпове, с които се усвояват средствата по програмата. Обемът на сертифицирани средства е нарастнал двукратно в сравнение с 2011 г. Въпреки това през следващите две години трябва да се усвоят оставащите близо 50% от средства по програмата, което е най-голямото предизвикателство свързано с изпълнението ѝ. Ретроспекцията на програмата показва, че в периода 2007 г. – 2013 г. са усвоени 567 млн. евро, то през следващите две години следва да бъдат усвоени почти същите или дори по-голям обем от средства. Това разбира се е свързано с много усилия от страна на УО на ОПРР, но особено от страна на бенефициентите по програмата. Г-н Теплански каза, че в тази връзка подходът, чрез който УО идентифицира рисковите проекти като дава възможност да бъдат прекратени договори, които няма да бъдат изпълнени до края на програмния период е изключително правилен. Той призова УО и бенефициентите да реагират бързо и адекватно, а не да чакат проблемите да се задълбочат, защото накрая няма да има възможно решение за тях. Ако процеса по изготвяне на Насоките за приключване на програмата се забави и проектите не са изпълнени, а средствата усвоени до края на 2015 г. те ще трябва да бъдат приключени със средства на бенефициентите. Всички такива проекти ще бъдат докладвани като неизпълнени, а средствата за тях ще бъдат върнати. Г-н Теплански каза, че оценявайки приоритетните оси е обърнато внимание и се вижда, че има определени зони, на които трябва да бъде обърнато специално внимание по отношение на забавата в обществените поръчки и усвояването на средствата. Една от тях е свързана с изпълнението на инициативата JESSICA, която може би ще се дискутира по-подробно на следващо заседание на КН. Друга област, която е рискова са проектите за интегриран градски транспорт, където голям финансов ресурс е вложен, а има трудности с изпълнението им. По отношение на големите проекти и риска, който трябва да бъде преодолян добрата новина е свързана с това, че през 2013 г. няма да има загубени средства. В края на годината обаче УО трябва да бъде уверен, че ще се подадат и обработят достатъчно допълнителни искания за плащания, които да бъдат изпратени към ЕК. По-голямо предизвикателство от загубата на средства е изпълнението на проектите през 2014 г.

Г-н Валери Натан отбеляза, че ЕК се присъединява към детайлния анализ, който е представен на настоящото заседание и е подробно обсъден на експертна среща, но също така трябва да се обърне внимание и на ключови области, в които не се наблюдава значителен напредък, като в бъдеще следва да им се даде по-голям фокус. Първата схема е тази, свързана с многофамилните жилищни сгради, която е много важна пилотна инициатива. За следващия програмен период такъв тип мерки ще бъдат приоритетни и за ЕК е важно да се отбележи напредък в тази насока. Другата схема, по която няма прогрес касае мерките за социални жилища за маргинализирани групи и ЕК ще следи отблизо изпълнението на първоначалните 4 проекта. Друг проект, по който няма напредък е този за ширококоловия достъп до интернет. Той минава през сложна нотификация за държавни помощи и ЕК се надява при следващото заседание на КН да има по-голям напредък и по него. Г-н Натан отбеляза, че проектите за Ларгото с бенефициент Министерство на културата и за реновирането на Двореца Евксиноград с бенефициент Министерски съвет към момента също са в застой.

Г-жа Снежина Славчева каза, че УО от близо следи изпълнението и напредъка по всеки един от изброените проекти. По схемата за ширококолов достъп се очаква нотификацията за държавни помощи да приключи до края на

2013 г., а също така и сключване на договор за проектиране и изграждане в началото на 2014 г. По проектите за градския транспорт се провеждат ежемесечни срещи. Предизвикателство за УО е и схемата за социалните жилища. По тази схема община Варна е поканена да подаде проектно предложение до края на декември 2013 г. Г-жа Славчева, отбеляза че УО на ОПРР вярва, че до края на програмния период всички изброени по-горе проекти ще приключат успешно. Предприет е ежеседмичен мониторинг на схемата за обновяване на многофамилни жилищни сгради предвид, че конкретният бенефициент по нея е Дирекция "Обновяване на жилищни сгради" в МРР.

Г-жа Силвия Георгиева каза, че през следващите седем години г-н Теплански ще има възможност да се запознае отблизо с българските общини и усилията, които те полагат при изпълнение на проектите. По отношение на представения анализ тя отбеляза, че и двете страни – УО и бенефициентите знаят колко усилия и безсънни нощи стоят зад представените резултати. Бенефициентите осъзнават грешките си, както и какво все още им липсва за да бъдат перфектни бенефициенти. НСОРБ осъзнава, че няма достатъчен административен капацитет и полага усилия да създаде по-добра организация и да не позволява нещата да се случват в последния момент. Факторите, влияещи върху изпълнението на проектите са не само вътрешни за бенефициентите, но и външни. Такъв фактор са процедурите по възлагане на обществените поръчки и тяхното обжалване. Процедурите по обжалване съпътстват почти всеки един проект и няма голям проект, който да не е забавен поне с десет месеца заради загубили кандидати. Общините ясно виждат и своя принос за определянето на даден проект за рисков чрез недобре подготвена документация или наличие на дискриминационни условия. Бенефициентите обаче няма как да повлияят на въшния фактор, свързан с обжалванията. Г-жа Георгиева изрази надежда, че непрекъснатият диалог, който има между НСОРБ и централната власт ще допринесе за постигането на обозрими срокове по отношение на обжалванията и бенефициентите да бъдат сигурни, че ще могат да сключат договори с изпълнители и да подават навреме искания за плащания.

Информирание за осъществени реалокации на средства по ОП "Регионално развитие" 2007-2013 г.

По следващата точка от дневния ред, "Информирание за осъществени реалокации на средства по Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г.", г-жа Снежина Славчева каза, че на дванадесетото заседание на КН е взето решение за даване на мандат на Ръководителя на УО за отразяване на проведените писмени процедури и реалокацията на средства към момента в модификацията на програмата. Предложението за ревизиране на програмата е изпратено към ЕК в края на септември 2013 г., преминало е етапа на допустимост и се очаква одобрението ѝ. След взетите решения на предишното заседание на КН към схемата за МВР за закупуване на противопожарни коли и техника е насочен ресурс в размер на 18,4 млн. евро, с което целият бюджет на схемата в размер на 51 млн. евро е подсигуран. Остатъкът от освободеният ресурс в размер на 1 млн. евро е пренасочен към схемата за големия проект на АПИ. Всяко последващо освобождаване на ресурс в бъдеще ще бъде пренасочван към проекта за изграждане на Северна скоростна тангента. Пренасочването на средства към схемата за МВР е в две направления, а именно пренасочване между приоритетни оси и/или между операции в размер на 13,9 млн. евро и пренасочване в рамките на операция 1.4 „Подобряване на физическата среда и

превенция на риска“ в размер на 4,5 млн. евро. Пренасоченият финансов ресурс към схемата за МВР е преразпределен както следва: от Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ е 12,2 млн. евро; от Приоритетна ос 2 „Регионална и местна достъпност“ в размер на 46 хил. евро; 2 млн. евро от Приоритетна ос 3 „Устойчиво развитие на туризма“ и 4 млн. евро от Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество“. Целият този освободен ресурс е в резултат на спестени средства след провеждане на процедури по обществени поръчки, прекратяване на договори за безвъзмездна финансова помощ поради невъзможност за изпълнение, приключване на проекти, неверифициране на средства и наложени финансови корекции. Г-жа Славчева каза, че предстои взимането на едно решение, свързано с даване на мандат на Ръководителя на УО да направи промени в следващата модификация на оперативната програма, така че всички пренасочени средства да бъдат отразени в нея и при необходимост да бъдат променени и стойностите на индикаторите.

Г-н Марек Теплански отбеляза, че ЕК е получила модификацията на програмата с отразени решения и писмени процедури към предишното заседание на КН и в момента тече процедура на съгласуване със службите на ЕК, като се очаква решение да бъде взето в началото на 2014 г. В бъдеще не трябва да има повече от една модификация на програмата, което следва да бъде след задълбочен анализ на изпълнението на всяка от приоритетните оси. Целта не е програмата да бъде изменяна на всяка половин или една година и ЕК наистина не би желала да прави ненужни промени в програмата до края на програмния период. През оставащите две години всички усилия трябва да бъдат свързани с постигането на целите заложи в програмата.

Г-жа Славчева предложи решението да бъде подложено на гласуване. По така направеното предложение нямаше коментари и бележки и то бе прието единодушно.

Взети решения:

Решение 2

КН дава мандат на Ръководителя на УО на ОПРР да направи промени в ОП „Регионално развитие“ 2007-2013 г., като отрази взетите решения в нея при следващото ревизиране на програмата и при необходимост да променя стойността на индикаторите, както и да изпрати ревизираната програма на ЕК за одобрение.

Напредък в процеса на изготвяне на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г.

По следваща точка от дневния ред *“Напредък в процеса на изготвяне на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020 г.”* г-жа Славчева даде думата на г-н Иван Попов, началник на отдел “Програмиране, оценка, информация и публичност”.

Г-н Иван Попов каза, че процесът на програмиране стартира още в края на 2010 г. когато средносрочната оценка за изпълнение на настоящата оперативна програмата отчете редица коментари и препоръки по отношение на програмирането на средващия програмен период. В следствие, е възложен социално-икономически анализ, който използвайки актуални статистически данни дава достоверна информация относно развитието на българските региони и какви са техните нужди, което е основата при структурирането на приоритетите. През

2012 г. е приета Националната концепция за пространствено развитие, която дава основата за интегриране на секторни политики на териториално ниво. Тази концепция, изследвайки спецификите на различни територии в страната, оформя модела за развитие по отношение на градската политика, а именно към умерено полицентрично развитие на мрежата от български градове, отчитайки и възможността, която чрез този модел се предоставя на устойчиво балансирано развитие на цялата територия на страната и намаляване на негативните демографски тенденции и миграционни процеси. Г-н Попов каза, че е направен анализ на капацитета на бенефициентите, в който са включени 36-те общини, които през настоящия програмен период изпълняват ролята на центрове на агломерации и водещи бенефициенти по програмата. Този анализ дава базата за структуриране на дейностите по бъдещата Приоритетна ос „Техническа помощ“ в подкрепа на непрекъснатия процес на подобряване на административния капацитет на бенефициентите. Към днешна дата е приключила предварителната оценка на програмата, която е извършена от ЕКОРИС. Едно от основните предизвикателства е идентифицирането на правилните индикатори, което в значителна степен е подпомогнато от предварителната оценка. Понастоящем се финализира процедурата за екологичната оценка на програмата, която ще даде възможност при стартиране на официалните преговори да подадем пълния пакет от документи към ЕК. Към момента е разработена трета версия на програмата приета на деветото заседание на работната група. През октомври 2013 г. вариантът на програма е изпратен за провеждане на втори кръг неформални консултации с ЕК. Програмата е подадена заедно с предварителната оценка и резюме на екологичната оценка. Г-н Попов отбеляза, че основата за реализиране на най-големия приоритет е разработването на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие за 36-те града. Новата програма има един интегриран приоритет насочен към градско развитие. В проекта на Регламент за ЕФРР е поставено изискването най-малко 5% от ресурса за този фонд да бъдат насочени към интегрирани действия за устойчиво градско развитие, като са дадени възможности как да бъде реализирано това. Подходът за следващия програмен период е на база на единадесетте тематични цели заложи в регламента. Един приоритет на оперативната програма трябва да отговаря на една тематична цел, като изключение има при наличието на интегриран териториален подход. В рамките на приоритетна ос са интегрирани четири тематични цели. Акцентира се върху енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и административни сгради, градска среда, подкрепа за зони с потенциал за икономическа развитие, образователна, социална, културна и спортна инфраструктура и градски транспорт. Програмата идентифицира и териториалните изменения на някои секторни политики, които имат пряко значение за регионалното развитие. Това са предимно инфраструктурните мерки пряко свързани с територията и секторните приоритети, които отчитат нуждите от надобщинско значение, т.е. от регионално и национално значение, и са базирани не на териториална стратегия, каквито са интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, а на съответните национални секторни стратегически документи. Това са приоритетите за регионална образователна, здравна и социална инфраструктура, регионален туризъм, основно насочен към подкрепа за културна и природно наследство и използването му като инструмент на регионалното развитие, пътна инфраструктура, включваща по-високия клас пътища от републиканската пътна мрежа и превенция на риска от свлачища. По отношение на териториалния обхват на оперативната програма е ясно, че тя

подкрепя цялата територия на страната, защото всички български региони все още са в категорията слабо развити европейски региони. Фокус е даден на интегрираното градско развитие, като 62% от индикативния бюджет на програмата е насочен към него и включените 67 града, конкретни бенефициенти по програмата от Националната концепция за пространствено развитие и в съответствие с териториалния дневен ред на Европа 2020, който поставя акцент и приоритет на полицентричното развитие и ролята на малките и средно големите градове, като опорни центрове на територията. Не всички 67 града имат еднакви нужди и е необходимо да се отчита диференцирането в нуждите и в подкрепата за отделните категории градове. На последното заседание на работната група е взето едно много важно решение, а именно за засилване и включване на функционалните връзки на средните и големите градове с околната територия. Малките градове определени като опорни центрове на областно ниво попадат в дефиницията на селски райони, така че дейности за градско развитие по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г. ще се осъществяват в рамките на градовете, но тези общини ще може да се възползват и от мерките по Програмата за развитие на селските райони. Планираните средства за финансови инструменти от типа JESSICA и окончателният подход ще бъде изготвен след одобрението на новите регламенти и предварителната оценка за изпълнението на програмата. Около 30% от ресурса на програмата е заделен за Тематична цел 4 и около 20% за Тематична цел 6. Първият инвестиционен приоритет с около 20% от ресурса по програмата е насочен към енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинската администрация. Това не е случайно, т.к. енергийната ефективност е една от водещите цели на стратегия Европа 2020 и за България е един от секторите с най-големи нужди и потенциал. Една от новостите е, че новите регламенти позволяват енергийната ефективност да се въвежда и в публични сгради и по тази причина една трета от ресурсът е насочен за подобряване на енергийната ефективност в административни сгради на държавната и общинската администрация. През настоящия програмен период има пилотен проект, който се изпълнява и на негова база ще бъдат оценени и трудностите, за да бъде структуриран един работещ механизъм за изпълнението на този инвестиционен приоритет. Г-н Попов каза, че вторият инвестиционен приоритет е насочен към подобряване на градската среда и подкрепа за зони с потенциал за икономическо развитие. Тук е оценена ролята на градската среда като основен интегриращ фактор, тогава когато се базира на териториална стратегия. Когато има интегрирани планове градската среда не се отчита просто като градинки и площи, а тя е именно този свързващ фактор, който води до промяна на облика на градовете, подобряване на условията на живот и инвестиционната среда в самите градове. В тази насока има и една новост, която е основа и по отношение на интереса към инициативата JESSICA, а именно подкрепата за идентифицираните в интегрираните планове зони с потенциал за икономическо развитие и възможността за комбинираното им финансиране, с безвъзмездна помощ и чрез финансов инженеринг, и предоставяне на възможност на общините да изпълняват ролята си по Закона за насърчаване на инвестициите и да привличат инвеститори. В Приоритетна ос 1 е включена и общинска образователна инфраструктура по отношение на тази част от нея, която е от местно значение, от значение за кварталите, за зоните за въздействие, за детските градини, които не могат да се приоритизират на национално ниво. В рамките на тези до 20% общините с градове от първо до трето йерархично ниво

по Националната концепция за пространствено развитие могат да финансират на цялата територия на общината. Г-н Попов каза, че следващият инвестиционен приоритет е насочен към социалната инфраструктура за социални жилища за маргинализирани групи. В тази насока има и една новост свързана с възможността за подобряване чрез Структурните фондове на достъпа до културна и спортна инфраструктура. За тях се предвижда комбинация с финансови инструменти поради потенциала им за генериране на приходи, но се отчита важноста им за подобряване на градския живот, това което митивира хората да останат и да живеят в тези градове. Следващият инвестиционен приоритет е насочен към интегрирания градски транспорт. Този приоритет е насочен към средноголемите и големите градове, а именно градовете от първо до трето йерархично ниво. Допуска се и възможността за ползване на финансов инженеринг. Г-н Попов каза, че секторните приоритетни оси се базират на секторни стратегии и съответно на приоритизиране на обектите, които през следващия програмен период ще се финансират. По този начин приоритетната ос за образователна инфраструктура включва както обекти, които са държавна собственост на съответните министерства, така и тази общинска инфраструктура, която има регионално и национално значение. Министерство на образованието е разработило методология и е създадена междуведомствена работна група, която работи по приоритизирането на обектите. Отчетен е и фактът, че общинската образователна инфраструктура е в пъти повече в сравнение с държавната. Следващият инвестиционен приоритет е свързан с подкрепа на регионалната здравна инфраструктура. Въпреки че със социалната инфраструктура попадат в една тематична цел този приоритет е отделен, т.к. е изключително важен. Реформата в сектора здравеопазване се наблюдава със засилен интерес и УО се надява, че въпреки наличието на тежко предварително условие изпълнението му ще стартира навреме. Реформата в здравеопазването е идентифицирана като една от основните нужди на страната. Конкретни бенефициенти са Министерство на здравеопазването и общинските болници, които ще бъдат идентифицирани в стратегията. Четвъртата приоритетна ос е насочена към продължаване на процеса на деинституционализация. Разширена е деинституционализацията на нуждите не само за деца, но и за възрастни на база на стратегическите документи, разработени от Министерство на труда и социалната политика. Ще бъде прилаган подхода от сегашния програмен период на координиране между двете оперативни програми. Приоритетна ос 5 е свързана с подкрепата на регионалния туризъм, но не чрез строителство на хотели. Мерките са ночени към подкрепа на културното и природно наследство на страната. България е на трето място в Европа по богатство на културни ценности след Италия и Гърция. Това е потенциал, който се идентифицира почти във всяка стратегия за икономическо развитие на страната. България има силно развити ски и морски туризъм, но туризмът във вътрешността на страната, базиран на културните ценности и тяхното представяне има какво още да даде. Това предоставя възможност за инвестиции и създаване на алтернативни форми на растеж и заетост в регионите. Създадена е междуведомствена работна група, която е разработила методология за приоритизиране на културните и природни обекти за финансиране. Включени са обекти от национално и природно значение, които са над 2 000 и е необходимо идентифицирането именно на онези от тях, които в най-голяма степен ще допринесат за привличане на туристи и за развитието на регионите. Следващата приоритетна ос е свързана с даване на възможност за включване на България в единния европейски пазар чрез подобряване на регионалната пътна

инфраструктура. В този приоритет са включени пътища от първи, втори и трети клас от републиканската пътна мрежа с конкретен бенефициент АПИ. АПИ е разработила методология за приоритизиране на пътните отсечки, включваща набор от критерии, отчитащи икономическия профил, и свързаността им. Приоритетът е насочен към цялостни отсечки, които дават достъп до TEN - T мрежата. Приоритетна ос 7 е насочена към превенция на риска от свлачища. Тя оценява заплахата и риска, който крият свлачищата не само по отношение на човешкия живот, но и по отношение на икономиката. Вътрешноведомствена работна група в МРР подготвя анализ и методология за приоритизиране на ключови свлачищни обекти, отчитайки засегнатото население, засегнатите икономически структури, като отново ще има конкретни бенефициенти. Последната приоритетна ос е "Техническа помощ" и е насочена, както към подобряване на капацитета на УО и подпомагане процеса на управление на програмата, така и към подобряване капацитета на бенефициентите за изпълнение на проекти по програмата. Има няколко дейности, които паралелно се извършват. Те са свързани със схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подготовка на готови технически и работни проекти. Тя е за 36-те общини, чиито планове за градско възстановяване и развитие предстои съвсем скоро да бъдат одобрени. Схемата обаче стъпва на вече одобрените през април 2013 г. зони за въздействие, т.е. пректите идентифицирани там задължително трябва да попадат в зоните за въздействие и да отговарят на индикативните дейности включени в Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г. По схемата за разработване на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие за останалите градове преговорите с ЕК продължават по отношение на конкретния обхват на градовете. За конкретните бенефициенти в рамките на техническата помощ са включени и дейности за подготовка на готови проекти. Тези схеми дават възможност на най-ранен етап от стартиране на програмата да има готов набор от проекти. Все още има редица предизвикателства свързани с подготовката на новите регламенти, необходими за стартирането на официалните преговори. Това може да бъде преодоляно с проактивни действия в отношенията с ЕК и партньорство с нея на най-ранен етап. Програмата за втори път е подадена за нефомални консултации и се очакват вторите коментари от ЕК, за да може възможно най-рано да бъдат отразени. Г-н Попов каза, че УО се надява официалните преговори да бъдат максимално конструктивни. Финализира се допълняемостта и разграничението с останалите оперативни програми. Използването на предварителни условия е фактор, който касае цялата държавна администрация, т.к. понякога с едно предварително условие са обвързани няколко институции. Работи се доста усилено в тази насока, като е създадена координационна работна група. По отношение на системите за управление и контрол на бъдещата програма работата продължава и процеса напредва.

Г-жа Силвия Георгиева каза, че новата оперативна програма е от съществена важност за НСОРБ и отбеляза, че има интензивен диалог с УО на ОПРР в тази насока. Всички важни въпроси се консултират със сдружението и повечето от предложенията му са отразени от УО. По отношение на териториалния обхват има предложение към ЕК в приоритетна ос 1 да бъдат включени 67 общини и НСОРБ настоява да се запази броят им. Те са селектирани в един дълъг и тежък процес на базата на много ясни и обективни критерии, съгласувани с НСОРБ и приети от МС. В тази връзка сдружението държи те да бъдат в основата на новата оперативна програма, защото те са в основата на

потенциала на растеж на всеки от регионите, в които са съответните градове. В средносрочната оценка през 2017 г. ще има възможност да се види как се справя всеки един от тези градове и съответно на конкурентен принцип да се реалоктира ресурс към по-добре справящите се. По отношение обхвата на дейностите всяка община има различни потребности и УО съвместно с НСОРБ положи усилия да обхване възможно най-широко тези потребности. Макар че всички са с ясното съзнание, че не може да бъдат задоволени всички нужди и потребности от финансиране с европейски средства. В този смисъл е похвално решението на УО да даде възможност 20% от ресурса заделена за 39-те града да може да бъде инвестиран в неговите селски територии. Г-жа Силвия Георгиева обърна внимание, че тези 39 града са най-големите градове в България и в техните селски територии живее вече голяма част от тяхното активно население и в този смисъл не е без значение какъв ресурс и от къде ще бъде инвестиран в тях. В един момент имаше риск тези територии да останат без никакво европейско финансиране, но към момента има възможност всяка от тези общини да реши да задели 20% от ресурса си за тези територии, но в много ограничени по обхват инвестиции, касаещи образователна, социална инфраструктура и зони с потенциал за икономическо развитие.

Г-жа Десислава Терзива каза, че подобно становище следва да бъде изложено и пред УО на Програмата за развитие на селските райони, защото в тази програма трябва да бъдат включени т.нар. селски райони. По Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020г. тези 20% ще бъдат разпределени за околните територии на градовете.

Г-н Иван Каракашки каза, че градовете, които не попадат в обхвата на ПРСР правят сдружение. Темата е поставяна нееднократно пред всички отговорни институции, но решение до момента няма.

Г-н Марек Теплански отбеляза, че УО и ЕК от около година обсъждат обхвата и съдържанието на новата оперативна програма. На всички е ясно, че не може да бъдат задоволени всички нужди на общините в България, защото финансирането е ограничено. В този случай трябва да бъде направен ясен политически и стратегически избор какво трябва да бъде подкрепено. Това трябва да бъде направено с оглед ефикасност и ефективност при усвояването на фондовете, а също и по отношение постигане на по-голям ефект по програмата. До българските власти са изпратени неофициалните коментари по проекта на споразумението за партньорство, което е получено в ЕК през август 2013 г., по отношение на концентрацията на помощта и относно броя на общините. Цялостната концентрация, която пресича различни секторни политики- транспорт, енергетика и околна среда. Чрез процеса на неформални преговори ще се даде яснота за позицията на двете страни. Съвместно следва да бъде взето решението за обхвата на оперативната програма. Г-н Теплански каза, че проектът на оперативната програма трябва да бъде в съответствие с коментарите на ЕК по отношение на цялостната стратегия.

Представяне на резултатите от оценката на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие

По следващата точка от дневния ред „Представяне на резултатите от оценката на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие” г-жа Снежина Славчева даде думата на г-н Иван Попов.

Г-н Иван Попов каза, че процеса на оценка на първите интегрирани

планове за градско възстановяване и развитие е към своя край и предстои тяхното одобрение. Схемата е обявена през 2010 г., като това е свързано с поет ангажимент в рамките на настоящата оперативна програма да бъдат подготвени тези планове. През април 2013 г. са одобрени по три зони на всеки от градовете. В най-общия случай, зоните са една социална, една публична - включваща централна градска част и една зона с потенциал за икономическо развитие. Всеки един от 36-те града има зони, които в следствие на икономическия спад през последните 20 г. са западнали и с остаряла инфраструктура, и общините са идентифицирали нужда от тяхното възстановяване. Зоните за въздействие са оценени от междуведомствена работна група. Освен концентрацията, която се цели с избора на 67-те града, има наличие и на допълнителна териториална концентрация, като се фокусира върху конкретни зони. Процесът, свързан с избора от общините на тези зони е много дълъг и задължително условие е провеждането на задължителни обществени обсъждания при идентифицирането на зоните. Зоните са избрани на база обстойни социално-икономически анализи на ниво град. Разработени са и подробни анализи, които идентифицират кои са зоните с най-големи нужди и кои имат най-голям потенциал за развитие. Срокът по схемата за представяне на цялостните планове беше 31 юли 2013 г., като всички общини са подали в срок своите планове. Беше сформирана и междуведомствена оценителна комисия от водещите УО, които имат или биха имали отношение към изпълнението на интегрираните планове, а също така и ключови дирекции от МРР. Към момента всички 36 плана са прегледани от комисията, поискани са допълнения и разяснения и се извършва финален преглед, като се очаква през декември 2013 г. интегрираните планове да бъдат одобрени. Сериозно предизвикателство, свързано с подготовката на такъв тип стратегически документи е тяхното изготвяне в условия на непрекъснати промени и актуализиране на стратегическите документи с оглед новия програмен период. В тази връзка е и решението за 20%, като на общините с указания на МРР бе дадена възможност като приложение към интегрираните планове да бъдат включени допълнителните проекти. Г-н Попов отбеляза, че УО е направил допълнително собствено проучване на база оценката на интегрираните планове относно включените инвестиционни мерки, които имат отношение към Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г. Ясно е, че всеки град има различни нужди, но се вижда какво голямо внимание обръщат общините на мерките за градската среда, като основен свързващ интегриран фактор по отношение на останалите секторни политики. В хода на оценката междуведомствената работна група е дала своите коментари и в момента където има идентифицирани пропуски или несъвършенства вече са коригирани от общините. Някои от тях са свързани с това, че част от плановете фокусират мерки предимно по отношение на ОПРР. Трябва да си дадем сметка обаче, че интегрираните планове са териториални стратегии на общините и те могат да включват различни финансови източници. Обърнато бе внимание и на възможностите да се включат и меки мерки, които да обосноват по по-добър начин именно интегрираността на предвидените инвестиции. Оценителната комисия чрез коментарите си помогна, където е приложимо, да се идентифицират и инструментите за финансов инженеринг. В някои интегрирани планове са включени частични мерки за подобряване на градския транспорт. Това от една страна е добре, т.к. по този начин се идентифицират онези градове, които ще заложат на градския транспорт. В хода на оценката е направено важно уточнение, че всички мерки за интегриран градски транспорт трябва да са част от

интегрирания градски транспорт, т.к. този тип проекти покриват цялата територия на града и функционалните му връзки. Дадени са и коментари по отношение на това кои мерки към кои инвестиционни приоритети се отнасят, което помогна за прецизиране на плановете. В някои от плановете за някои от проектите бе дадена много обобщена информация, което бе засечено от оценителната комисия. В един от плановете като градска среда бе посочена и спортна инфраструктура, и зелени площи и улична мрежа. В окончателния вариант на интегрирания план тези мерки са конкретно разпределени по съответните инвестиционни приоритети. Част от плановете бяха с недобро качество на картовия материал. Г-н Попов отбеляза, че в процеса на одобрение на интегрираните плановете са отчетени и редица добри практики и като цяло общините са се справили добре. Повечето интегрирани плановете предвиждат всички идентифицирани проекти, а не само тези, които получават финансиране от Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г., но и такива ползващи и други оперативни програми. Определят се проекти, които имат общо градско значение, които ще доведат до директно подобряване на условията на живот за целия град. Общините, които в момента са допустими по JESSICA са осъществили контакти със съответните фондове за градско развитие, за да включат такъв тип проекти. Завършените интегрирани плановете ще бъдат едни много работещи инструменти за координиране на секторни политики на най-ниското ниво. Всички 36 плана включват градска част, което означава че цялото население ще се възползва от мерките. Г-н Попов обърна внимание, че интегрираните плановете могат да се определят и като инструменти за привличане на инвестиции, защото много ясно са показани намеренията на общината да приоритизира публичните инвестиции в определена територия, т.е. това е сигнал за частни инвеститори, които знаят къде в следващите седем години ще бъдат концентрирани публичните средства, за да могат да преценят своите бизнес инвестиционни намерения. Други ползи са свързани с осигуряване на интегриран подход; даване възможност на общините да се определят като конкретни бенефициенти, т.е. да не се състезават помежду си; подобрява се сътрудничеството между партньорите, свързано с едно от най-важните изисквания, а именно да има публични обсъждания, както в избора на зони, така и на списъците с проекти. Предстои одобрението на плановете в най-кратки срокове, а през 2014 г. се предвижда разработването и на интегрираните плановете за останалите градове. Интегрираните плановете ще бъдат основа за разработването на общинските плановете за развитие, т.к. те включват достатъчно аналитичен материал по отношение на града и ролята му за по-голямата територия.

Г-жа Снежина Славчева каза, че интегрираните плановете за градско възстановяване и развитие са много важен инструмент за реализиране на приоритетна ос 1 за следващия програмен период.

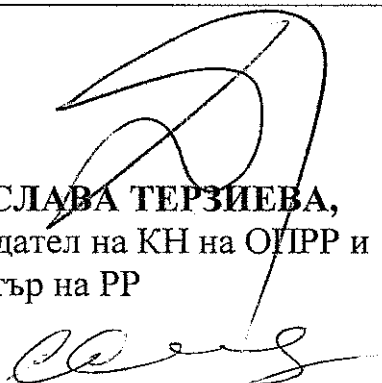
Закриване на заседанието на КН на ОПРР – заключителни слова на г-жа Десислава Терзиева и г-н Марек Теплански

Г-жа Десислава Терзиева изрази удовлетвореността си от заседанието и отбеляза, че липсата на коментари и бележки от страна на членовете на КН е знак, че УО си е свършил добре работата. Тя благодари на екипа на УО за положените усилия за повишаване нивото на верифицираните и сертифицираните средства навреме. Г-жа Терзиева благодари на

представителите на НСОРБ и на ЕК за конструктивните им предложения. От изключителна важност е договарянето на новата оперативна програма във възможно най-кратки срокове, за да може през 2014 г. да започне одобрението на проектите и усвояването на средствата. Края на 2013 г. приближава и тя е ключова от гл.т. на постигане на заложените цели във връзка с правилото N+2/N+3. Допускането за разглеждане от ЕК на проекта за изграждане на Северна скоростна тангента, означава че през 2013 г. по програмата няма да бъдат загубени средства, което е един голям успех. Не по-малко важна е и предстоящата интензивна работа и дискусии със службите на ЕК по съгласуване и одобрение на Договора за партньорство и оперативните програми за следващия програмен период. Все още има отворени теми в разговорите с ЕК по ключови въпроси като степента на концентрация на разполагаемите ресурси в градовете двигатели на растеж. Г-жа Терзиева изрази надежда, че с общи усилия от страна на членовете на КН и партньорите на национално ниво ще се договорят параметрите на една Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020 г., които в най-голяма степен ще способстват за постигане на националните ни приоритети свързани с намаляване на различията между регионите и започване на балансирано и устойчиво развитие в контекста на изпълнение на целите на стратегия Европа 2020. Г-жа Терзиева благодари на всички за участието им в тринадесетото заседание на КН на ОПРР.

Г-н Марек Теплански отбеляза, че на следващото заседание на КН ще може да се отчете още по-голям напредък по програмата от този до момента. Той изрази удовлетвореност, че идентифицираните рискове от УО ще бъдат минимизирани и няма да се отразят на проектите. Г-н Теплански благодари на всички заинтересовани страни имащи отношение към проектите за всеотдайността при изпълнението им, което е много важно през 2014 г. Той изрази надежда, че бъдещата оперативна програма ще бъде още по-добра от сегашната и ще настъпи промяна в живота на хората.

УТВЪРДИЛ:

ДЕСИСЛАВА ТЕРЗИЕВА,
Председател на КН на ОПРР и
Министър на РР

СНЕЖИНА СЛАВЧЕВА,
И.Д. Главен директор на ГД „ПРР“ и
Ръководител на УО на ОПРР